

Terugblik

Drie sprekers over Anna's Hoeve op de ledenavond van 23 november 2004

De *geschiedenis* van Anna's Hoeve op de grens tussen Hilversum en Baarn werd belicht door AP-bestuurslid *Kees van Aggelen*. Maar eerst besteedde hij aandacht aan de plaats waar we ons bevonden: de kerk de Morgenster die gebouwd is op het historische gebied van de NSF, het latere PTDSN-terrein. Een enkel bedrijfsgebouw is daar nog blijven staan (nu van De Gooi- en Eemlander), de aldaar nieuwgebouwde wijk heet Seinhorst.

In het begin van de negentiende eeuw bestond het gebied rond Hilversum uit heide en engen (akkers). De schapen op de heide leverden mest voor de engen en ook wol voor de weverijen, waaruit later de tapijtin-dustrie zou ontstaan. Veel heide was in handen van de overheid, maar de staat wilde de gronden te gelde maken. Door bemiddeling van notaris Albertus Perk konden zowel particuliere huizenbezitters er grond bijkopen. Ook konden de Erfgooiers zich toen grond (de heide), waarvan ze tot dan toe slechts de gebruiksrechten hadden, verwerven.

De grond bij het Laarder Wasmeer (het latere gebied Anna's Hoeve) werd gekocht door de arts Gerard Vrolijk, die ook reeds het landhuis 'Drakenburg' in Baarn bezat. Zijn vrouw was Anna Vrolijk-van Swinden. Naar haar is dus het huisje, dat in 1844 ten zuiden van het Wasmeer werd gebouwd, genoemd. Latere eigenaren van het gebied waren de families Van Dijk, Van den Wall Bake, en Van Kretschmar van Veen.

Het volgende onderdeel van de avond, de *geologie* van het gebied, werd behandeld door *Sander Koopman*. Om duidelijk te maken over welke periode hij wilde en kon spreken voor dit gebied liet hij eerst beelden zien van de geologische tijdschaal. IJstijden en tussen-ijstijden (interglacialen) wisselden elkaar af. Zo'n 230.000 jaar geleden bereikte het landijs ook het Gooi. Tot dat moment waren er hier dikke pakketten zand, grind en klei afgezet door de rivieren die door deze contreien

stroomden. Door het gewicht van het ijs werden deze lagen geplooid, scheefgezet en tot heuvels opgeduwd. Deze stuwwallen zijn in het Gooi ook nu nog duidelijk zichtbaar. In de tussen-ijstijden was het klimaat zachter en ontstond begroeiing met bossen, om vele eeuwen daarna weer te verdwijnen. Soms was er door de koude geen enkele groei mogelijk, waardoor er zandverstuivingen plaatsvonden. Er ontstond dan een poolwoestijn. Al deze ontwikkelingen zijn bij afgraving in de grond terug te vinden. De dia's gaven ons daar een indruk van.

Tenslotte: *Water en waterhuishouding aan de oostzijde van Hilversum* door *Piet-Jean Boegem*.

Hilversum is gebouwd op de Utrechtse heuvelrug: een zandrug in Midden-Nederland, van de Lek bij Rhenen tot de vesting Naarden. Al het regenwater (en ook het afvalwater) wordt afgevoerd naar het westen of het oosten, afhankelijk van waar het ten opzichte van de waterscheiding is gevallen of gebruikt. Aan de oostzijde van de Heuvelrug was geen bruikbaar oppervlaktewater aanwezig waarop geloosd kon worden, aan de westzijde wel. Er moest een oplossing gevonden worden, aanvankelijk in de vorm van een Kom op de hei. In 1876 werd een met klinkers beklede sloot aangelegd naar deze grote infiltratie- en bezinkkom. In zijn verhaal, ondersteund door foto's en tekeningen, vertelde de heer Boegem over het dubbele rioolsysteem dat in Hilversum aangelegd werd en over de vloeivelden aan de oostzijde. Ook de vijvers in het gebied Anna's Hoeve spelen een rol bij het geheel van de waterhuishouding en -zuivering.

We kregen erg veel interessante informatie over diverse aspecten van het gebied. Het valt allemaal (en nog veel meer) te lezen in het onlangs verschenen boek *Anna's Hoeve. Klein gebied, groot verhaal*. Zeven schrijvers leverden hun bijdrage aan deze waardevolle uitgave.

Joke Ubbink